

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Som det fremgaar af det som Bilag I. til nærværende Bemærkninger optagne Andragende fra Foreningen for Højskoler og Landbrugsskoler, næres der fra de nævnte Skolers Side et bestemt Ønske om, at Lov af 23. Maj 1902, jfr. Lov af 17. Januar 1908 om Statstilskud til Folkehøjskoler og Landbrugsskoler maa blive Genstand for en Revision paa Grundlag af de Erfaringer, som ere indhøstede i det forløbne Tiaar, og at forskellige nærmere paa-pegede Ændringer i Loven maa blive foretagne.

Hvad der i Højskoleforeningens Andragende nærmest tilsigtes, er dels at lette Adgangen til Skolerne for ubemidlede ved en Forhøjelse af det hidtil ydede Statstilskud til Understøttelse af trængende Elever, dels at skærpe Vilkaarene for nye Skolers Godkendelse og for fortsat Adgang for en Skole til Statstilskud til Skolen selv og til Understøttelse af dens Elever ved at forhøje de i den nugældende Lovs § 1, 3die Stykke, fastsatte Minimumstal for Aarselever fra henholdsvis 10, 6 og 5 til henholdsvis 12, 8 og 6.

Som det af det foreliggende Lovforslag vil ses, har Ministeriet ment at kunne tiltræde de af Foreningen fremsatte Forslag i de anførte Henseender.

Det maa erkendes, at der med den til Understøttelse af trængende Elever i Loven fastsatte Maksimumsbevilling, 250,000 Kr., som var fikseret under Hensyn til Reglen i § 5, hvorefter Elevunderstøttelsen fra Statskassen aarlig skulde svare til 20 Kr. maanedlig for indtil Halvdelen af samtlige Skolers Aarselever i det sidst forløbne Finansaar, nu kun kan ydes en relativt væsentlig mindre Understøttelse end tilsigtet ved nævnte Lovbestemmelse, i hvilken Henseende man henviser til den som Bilag II. optagne Oversigt over Skolernes Aarselevantal i Tiaaret 1901—02 til 1911—12, hvoraf fremgaar, at der er sket en saa betydelig Stigning i Aarselevantallet (fra 2,211 i 1901—02 til 2,867 i 1911—12), at der vilde medgaa et Beløb af 344,000 Kr., for at Halvdelen af Aarseleverne i sidste Finansaar kunde erholde det i Loven forudsatte Beløb af 20 Kr. maanedlig. — Hertil kommer, at en Normalunderstøttelse af kun 20 Kr. maanedlig ikke

længere staar i samme Forhold som tidligere til Betalingen paa Højskolerne, idet denne af Hensyn til de fordyrede Levnedsmidler og større Lærerlønninger er forhøjet med henholdsvis 6 og 15 Kr. for Sommer- og Vinterkursus og tilmed i nær Fremtid paatænkes yderligere forhøjet. Ministeriet finder herefter den af Foreningen ønskede Forhøjelse fra 250,000 til 300,000 Kr. paa-krævet af Forholdene og ingenlunde for høj.

Man kan som bemærket ligeledes tiltræde Forslaget om en Forhøjelse af Lovens Minimumstal for Aarselever som Vilkaar for Godkendelse og for Adgang til Statstilskud og Elevunderstøttelse, idet man dels finder, at de nuværende Grænser er ret lave og den foreslaaede Forhøjelse lempelig, og dels kan tiltræde Foreningens Bemærkning om, at der under Hensyn til det betydelige Antal af bestaaende Folkehøjskoler og Landbrugsskoler samt disses ret ligelige Fordeling over hele Landet ikke i samme Grad som tidligere er Grund til fra Statens Side at begunstige Oprettelsen af nye Skoler og oprettholde Skoler med vedblivende svag Elevtilgang.

Udover de saaledes paa-pegede Ændringer i den bestaaende Ordning indeholder Lovforslaget følgende nye Bestemmelser:

I § 1 foreslaas det, at der ved en Skoles Godkendelse tages Hensyn ogsaa til Forstanderens Person, saaledes at en Skole godkendes med en bestemt Person som Forstander og saaledes, at en Skole i Tilfælde af Forstanderskifte paany maa godkendes, men da af Ministeriet, medens den første Godkendelse som hidtil gives paa Finansloven.

Det forekommer Ministeriet at være et svagt Punkt ved den nuværende Lovgivning, at Godkendelsen nærmest er knyttet til Bygningen, ikke til Forstanderens Person, der dog er af afgørende Betydning for Skolens Værdi og rette Udvikling.

I Stedet for den nugældende Lovs Udtryk „Aar“ og „paa hinanden følgende Aar“, hvorved kan forstaas saavel Kalenderaar som Finansaar, foreslaas Udtrykket „sidste Finansaar“ overensstemmende med Reglen i § 2, hvorefter Understøttelsen tilstaas for og paa Grundlag af Oplysnin-